

FORTROLIGT

Bilag 46

Enhed
Handicap

Sagsbehandler
Tina Hansen

Koordineret med
Udgifter

Sagsnr.
2015 - 10323

Doknr.

Dato
10-08-2016

Kontant tilskud til ansættelse af hjælpere og borgerstyret personlig assistance (BPA)

1) Problem

De nugældende regler om kontant tilskud til ansættelse af hjælpere og BPA i servicelovens §§ 95 og 96 opleves af kommunerne som vanskeligt styrbare og meget komplekse at administrere. Desuden anfører kommunerne, at det er vanskeligt at kontrollere, om de midler, der afsættes på området, anvendes efter deres formål, nemlig at yde hjælp til borgerne.

Vanskelighederne omkring styrbarheden relaterer sig primært til det forhold, at BPA ikke, medmindre borgeren er indforstået hermed, kan kombineres med anden hjælp, f.eks. om natten, hvor borgeren i stedet for BPA kunne få hjemme-hjælp. Komplexiteten i reglerne omhandler primært udmåling af tilskuddet til ansættelse af hjælpere, der anses som meget tidskrævende.

Vanskelighederne omkring kontrollen med midlerne på området omhandler primært kommunernes manglende mulighed for at påse, om foreninger og private virksomheder, der varetager arbejdsgiverfunktionerne i ordningerne, overholder lovgivningen på området.

2) Det tidligere lovforslag om justeringer

Der blev i februar 2014 fremsat lovforslag (L 147) om justeringer i regelsættet. Lovforslaget indeholdt bl.a. et forslag om indførelse af et takstsystem for udmåling af tilskud i de to typer ordninger.

I maj 2014 besluttede satspuljekredsen at indstille til socialudvalget, at der ikke blev afgivet betænkning over L 147, idet kredsen ønskede en anden løsning for udmåling af tilskud end det foreslåede takstsystem. Socialudvalget fulgte satspuljekredsens indstilling, hvorfor L 147 ikke blev fremmet til 2. og 3. behandling i Folketinget.

Baggrunden for ønsket i satspuljekredsen om en anden løsning for udmåling af tilskud var, at det ikke umiddelbart var muligt at sikre overenskomstmæssige løn- og arbejdsvilkår for hjælperne, idet dette ville kræve en betydelig tilførsel af midler til området (i størrelsesordenen 100 mio. kr.). Desuden ville et nationalt takstsystem kunne føre til, at det kunne blive vanskeligt i den enkelte ordning at

fastholde et hjælperkorps, hvor alle hjælpere f.eks. har høj anciennitet eller høj løn.

Samtidig tilkendegav satspuljekredsen, at man fortsat fandt behov for justering af reglerne. De øvrige elementer i L 147 anså kredsen som forbedringer af ordningen. Disse elementer var følgende:

- Kursus i arbejdsgiver- og arbejdslederansvar for borgere/nærtstående
- Godkendelsesordning for foreninger og virksomheder, der ønsker at varetage arbejdsgiverfunktioner
- Bagudbetaling af BPA-tilskud til foreninger og virksomheder.
- Øvre ugentlig arbejdstid på 48 timer for nærtstående, der er såvel hjælper som arbejdsgiver og arbejdsleder i samme ordning (I L 147 blev der foreslået 37 timer, men der var et generelt ønske om at hæve timetallet til 48)
- Øget brug af rådighedstimer i nattetimerne (kl. 23.00-06.00)

3) Forslag til mulige løsninger

Følgende ændringer kan foretages:

3.1. Elementer fra tidligere lovforslag

Der kan foretages følgende ændringer i BPA-reglerne:

- Indførelse af godkendelsesordning for foreninger og private virksomheder, der ønsker at varetage arbejdsgiverfunktioner. En sådan opgave med godkendelse og efterfølgende tilsyn kan lægges i socialtilsynet, og der kan opstilles såvel økonomiske kriterier som krav om kendskab til ansættelsesret hos lederen som forudsætning for godkendelse. I dag er der ingen godkendelseskrav.
- Bagudbetaling af BPA-tilskud til foreninger og private virksomheder. I dag udbetales tilskuddet månedsvis forud af kommunen, uanset om det er borgeren selv, en nærtstående, en forening eller en privat virksomhed, der varetager arbejdsgiverfunktionerne. Bagudbetalingen vil blive etableret med en overgangsperiode.
- Øvre ugentlig arbejdstid på 48 timer for nærtstående, der er såvel hjælper som arbejdsgiver og arbejdsleder i samme ordning. I dag gælder der ingen øvre ugentlig arbejdstid for den nærtstående i dette tilfælde.

Disse elementer har til formål at hindre snyd i ordningerne. Et sådant forslag vil således dels medvirke til at sikre, at borgerne reelt modtager hjælp i overensstemmelse med kommunens bevilling, dels at midlerne til BPA anvendes efter deres formål, og at kun godkendte foreninger og virksomheder kan operere på markedet.

3.2. Styringsmæssige elementer

Følgende ændring kan foretages:

Mulighed for øget brug af rådighedstimer om natten. I dag må der kun i helt særlige tilfælde udmåles rådighedstimer i stedet for ordinære BPA-timer. Muligheden for brug af rådighedstimer kan øges således, at der i tidsrummet kl. 23.00-06.00 udmåles rådighedstimer i stedet for ordinære timer, hvis borgeren har behov for hjælp i højst halvanden time og højst

tre gange pr. nat. Hvis borgerens hjælpebehov er større end dette, udmåles ordinære BPA-timer.

En konsekvens af forslaget vil være, at BPA-området bliver mere styrbart, idet der som udgangspunkt vil skulle udmåles færre "ordinære" BPA-timer til den enkelte borger. Ændringen vil også give en mere effektiv ressourceudnyttelse. Samtidig vil ændringen dog også understrege, at der kun i helt særlige tilfælde kan udmåles rådighedstimer på andre tidspunkter af døgnet end i nattetimerne.

Hvis der er så stort et behov, at der skal være en hjælper tilstede, men behovet samtidig er sådan, at der kun er behov for sporadisk hjælp i kombination med den tryghed, som ligger i at have en hjælper til rådighed, vil det være en mere samfundsøkonomisk rentabel ressourceudnyttelse at yde rådighedsløn frem for fuld timeløn.

En anden konsekvens vil dog være, at borgerne mister noget af den fleksibilitet og selvbestemmelse, der ligger i de nugældende regler. Borgeren får således udmålt færre timer i døgnet, som den pågældende selv kan disponere over til egentlige aktiviteter.

En anden konsekvens vil være forringede arbejdsvilkår for BPA-hjælperne sammenlignet med i dag, hvor der kun i helt særlige tilfælde udmåles tilskud til hjælperløn i form af rådighedstimer i stedet for "ordinære" BPA-timer. Med udgangspunktet om rådighedstimer om natten vil hjælperne få en lavere løn end i dag, også selv om de fortsat skal udføre arbejde i samme omfang som nu. Herved kan det også blive vanskeligere for borgerne at rekruttere BPA-hjælpere, der er villige til at arbejde om natten for rådighedsløn.

Økonomiske konsekvenser

Elementet med tilbagebetaling af tilskud og elementet med øvre ugentlig arbejdstid for nærtstående har ingen økonomiske konsekvenser. Elementet med indførelse af en godkendelsesordning får ikke økonomiske konsekvenser for kommunerne, idet det vil blive fastsat, at udgifterne til godkendelse ikke skal dækkes af kommunerne som en del af BPA-udmålingen. Foreningerne og de private virksomheder skal derfor selv afholde udgifterne til godkendelse.

Mht. forslaget om øget brug af rådighedstimer om natten er det i et tidligere skøn vurderet, at der er et besparingspotentiale på ca. 40 mio. kr., hvis der i tidsrummet kl. 23.00-06.00 udmåles rådighedstimer i stedet for ordinære timer. Det understreges, at der er tale om et meget usikkert skøn.